

opmærksom paa, er tilbøielig sagt af det ærebe Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen). Jeg tror, at man vilde gjøre Universitetet en meget slet Tjeneste ved at fastholde Embedsexaminerne som Professorernes Opgave. Der er ingen, der mere end Professorerne selv ved de forskjellige Fakulteter ønske, at de maatte være fritagne for den meget sløvende, trættende og fra deres øvrige Virksomhed tidsrøvende Opgave, som bestaar i at skulle examinere to Gange om Aaret; navnlig gjælder dette om Fakulteter, hvor der er et saa stort Antal Studerende som ved det juridiske og theologiske Fakultet. Der tales saa ofte om Idealer, som man skulde stræbe hen efter. Det er navnlig det ærebe Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), som holder af at opstille Idealer, der ganske vist ere uopnaaalige. Maatte man det ogsaa være mig tilladt at opstille et Ideal, som jeg erkjender vanskelig er gennemførligt, men som jeg synes, at man skulde have for Øie, naar der er Tale om Reformen ved Universitetet, det nemlig at stille Universitetet saa frit som muligt, navnlig lige overfor Embedsmændene, og at lade Universitetet indrette sine egne Prøver, Examina, Doktordisputationer, eller hvad man vil kalde dem, saaledes at de ikke skulde have nogen særlig Betydning med Hensyn til Afgang til Statsembeder, men blot skulde give Afgang til Universitetets egne Grader og give et Stempel, hvis man overhovedet mente, at et saadant var ønskeligt, for at de Mænd, som havde underkastet sig dem, virkelig vare trængte ind i Videnskaben, vare gaaede videre, end man kan anse det for nødvendigt at fordrige lige overfor det store Antal Studerende, som ikke ønske at trænge dybere ind i Videnskaben, men at traa at beklæde Embeder i Staten. Denne Ordning vilde selvfølgelig medføre to Slags Examinering, een Examen, hvorved Staten forviser sig om, at de unge Mænd, som i Fremtiden ville beklæde Embederne, have en vis Kundskab og Dygtighed, som altid maa udfordres, en anden Examen, som er rent videnskabelig, og som det overlades til Universitetet at indrette paa den Maade, som dette finder hensigtsmæssig. At dette naturligvis med Hensyn til visse Embeder maatte være en Ubefaling, at Bedkommende kunde godt gjøre en virkelig videnskabelig Dannelse, følger i den Grad af sig selv, at man ikke behøver at opstille en saadan Examen som særlig retlig Kvalifikation for disse Embeder. Ved det retsvidenskabelige Fakultet er det, jeg veed ikke, om jeg skal kalde det en Lettelse eller en Banstuelighed, at der bestaar to Examina, en særlig latinisk og en dansk juridisk Examen. Alle ere vistnok enige som, at den dansk juridiske Examen eller Examen for Ustuderede ikke tilfredsstiller de Forordninger, man maatte kunne stille til en saadan Examen. Den er vistnok for let og frembyder for liden Garanti for, at de Personer, som underkaste sig den, ville være kvalificerede til Statsembeder; men den giver jo

heller ikke Afgang til Statsembeder. En Examen af denne Beskaffenhed er, saa vidt jeg kan skjønne, ikke til videre Nytte. Jeg tror, at man vilde opnaa et bedre Resultat, hvis man ikke saa lidet stærkede denne Examen, saaledes at man virkelig der igjennem kunde komme til en Sandsynlighed for, at Bedkommende havde et vist juridisk Grundlag, hvorpaa de kunde bygge videre i den praktiske Livsstilling, hvori de senere maatte træde ind. Men naar man forandrer denne Examen saaledes, anser jeg, det ikke for nødvendigt at fordrige en større Prøve med Hensyn til Statsembederne; jeg mener med andre Ord, at man kunde omdanne den dansk juridiske Examen saaledes, at den blev en almindelig Embedsprøve, og at man saa overlod til Universitetet og Undervisningsministeriet at anordne Universitetsexamina, som ikke særlig skulde kvalificere til Embeder, men vilde være en Ubefaling til saadanne Embeder, hvor man kunde ønske, at Bedkommende skulde have videnskabelig Uddannelse — jeg sigter navnlig til Dommerembederne. En saadan Ordning vilde vistnok ogsaa anbefale sig, naar man tager Hensyn til den forestaaende Omordning af Retspleien. Jeg tror ikke, at man kan gaa saa vidt at betro de unge Mænd, som underkaste sig den saakaldte dansk juridiske Examen, at føre Sager, naar man faar mundtlig Retspleie. Man har vistnok for lidt Garanti for, at de ere i Besiddelse af de Kundskaber og Forudsætninger, som maa fordres hos en Sagsfører, der skal veilede Dommeren til en Opfattelse af Sagen paa den mere hurtige Maade, som den nye Retspleie vil medføre. Allerede af den Grund maa vi omordne denne Examen, for saa vidt man ikke vil forbeholde Stillingen som Sagsfører ved de nye Retter med mundtlig Procedure som Processform ubeløstende for de latinske Jurister. Noget, som jeg tror at man ikke paa nogen Maade kan gjøre, og som vistnok ogsaa vilde være ubilligt lige over for den store Klasse af Medborgere, som vistnok ogsaa der vilde kunne gjøre god Tjeneste, men for hvem det ikke ligger først at blive Student og saa at studere ved Universitetet for at tage latinisk juridisk Examen. Ved at indrette en saadan juridisk Embedsexamen eller juridisk Prøve for dem, der senere ville give sig ind paa en praktisk retslig Virksomhed, maatte man tillige have sin Opmærksomhed henvendt paa Noget, som i Diebliffet er i høj Grad forsømt. Man maatte nemlig samtidigt med den theoretiske Uddannelse for Retsvidenskabens Dyrkere, om jeg maa kalde disse Mænd saaledes, skjøndt det er et uegentligt Udtryk, sikkre sig, at de fik en praktisk Uddannelse, og jeg tror ikke, at det vilde støde paa nogen særdeles Banstuelighed, om man som Betingelse for at absolvere denne praktiske Examen fordrerede, at Bedkommende skulde fremlægge Aftest for, at han virkelig havde faaet nogen praktisk Uddannelse, f. Ex. ved at have arbejdet 1 eller 2 Aar paa et offentligt Kontor, paa et Sagsførerkontor, eller paa hvilken